

คำนำ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หรือกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมสิทธิได้รู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชน โดยเป็นกฎหมายที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปิดเผยและการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของราชการ และการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการที่มีความโปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ การส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิได้รู้ ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ เป็นการกระตุ้นให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนามาตรการการส่งเสริมสิทธิได้รู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนเพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หนังสือคู่มือฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ทั่วประเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิได้รู้ การเข้าถึง และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารของราชการ และแนวทางการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ อย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ และสามารถส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินการของภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารฯ ให้มีความโปร่งใส อันเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใสให้ตรวจสอบได้ต่อไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คืออะไร ?	1
1.1 ความหมายตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	3
1.2 หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	3
1.3 เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ	4
2. พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้อะไรกับประชาชนบ้าง ?	5
3. สิทธิของประชาชนตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มีอะไรบ้าง	7
3.1 สิทธิต้องรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7	8
3.2 สิทธิตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9	9
3.3 สิทธิขอข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 11	12
3.4 สิทธิศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 26	13
3.5 สิทธิได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 12	14
3.6 สิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกรณีมีส่วนได้เสีย	14
3.7 สิทธิร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ	15
3.8 สิทธิอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	15
3.9 สิทธิได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	16
4. ข้อมูลข่าวสารของราชการมีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างไร ?	23
4.1 ประโยชน์ต่อตนเองโดยตรง	24
4.2 ประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยอ้อม	25
5. หลากคำถามหลายคำตอบจาก สขร.	27
6. ภาคผนวก	35
6.1 ตัวอย่างขั้นตอนและการเขียนคำร้อง	36
o แผนภูมิขั้นตอนการให้บริการ ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	36
o คำขอข้อมูลข่าวสาร	37
o ตัวอย่างการเขียนคำขอข้อมูลข่าวสาร	38
o ตัวอย่างการเขียนคำร้องเรียน	39
o ตัวอย่างการเขียนคำอุทธรณ์	40
6.2 สรุปพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	41

